

GAK JS 2011

Milí studenti,

jak bylo řečeno poslední pravidelný semináři se koná 4.4. 2011. Tímto skončí pravidelná kontaktní výuka v JS 2011.

V dubnu a květnu máte studijní volno na samostatné zpracování seminárních prací, a to formou prezentací.

Jako podklady pro udělení kolokvia je třeba zpracovat buď samostatně zvolené téma, nebo si téma vybere z nabízených témat.

Téma zpracuje ve formě prezentace (inspirací Vám mohou být prezentace, jichž jsem užívala v seminářích). V

Pokud si někdo nebude vědět rady, můžete, po domluvě e-mailem, přijít na konzultaci. S jednoduššími dotazy je možné se obracet elektronicky.

Úkoly je třeba odevzdat nejpozději 16.5. 2011 – tj. poslední seminář v zpt týdnu..

Osnova:

1. Popis jevu v literatuře (MČ 1, další – PMČ, ČŘJ, Šmilauer)
2. Jak získáme relevantní data z korpusů ? (Konstrukce dotazu v korpusech např. SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB, popř. další zdroje - internet).
3. Pozorování získaných dat.
4. Srovnání vlastních pozorování s tím, co říkají příručky.
5. Závěr – jak přispěl rozbor korpusových dat k popisu zkoumaného jevu ?
6. Bibliografie (vč. citace použitých korpusů !).

Témata:

1. Porovnejte popis vybraného derivačního v mluvnicích (např. MČ 2 a PMČ) typu s tím, co lze najít k danému tématu v korpusech.
2. Frekvenční analýza derivačního typu dle zadání na základě korpusu. Porovnejte vybraný typ, jak jej prezentuje Morfematický slovník češtiny (Slavičková 1974) s tím, co lze doplnit na základě pozorování korpusových dat.
3. Řada mluvčích češtiny chápe účelová adjektiva a procesuální adjektiva tvořená od sloves IV. třídy jako homonymní tvary, přestože se dle pravopisné kodifikace píšou rozličně (různá délka kmenotvorného *-í-*). Tento rozdíl se běžně v mluvené řeči nerealizuje. Popište postup, jímž byste získali z korpusu relevantní data (konkordance s adjektivy procesuálními a s adjektivy účelovými). Vybrané seznamy podrobte ruční analýze a pozorujte, zda jsou v korpusu, který zahrnuje texty, které prošly jazykovou kontrolou, chyby. Zamyslete se nad možností postupu, jak takové chyby vyhledávat např. za využití kolokací.
4. Frekvenční analýza distribuce dubletních koncovek genitivu pl. feminin skloňovaných podle vzoru *růže*.
5. Formace na *-dlo* se tvoří většinou od sloves (zřídka od substantiv). Význam je a) název prostředku (*struhadlo*) a b) název místa (*divadlo*). Uveďte, co je o tomto rozdílu uvedeno v mluvnicích. Popište postup, jímž lze z korpusu (např. SYN2010) získat seznamy kandidátů na deverbativa na *-dlo*. Seznam rozdělte na jména prostředků a

míst. Pokuste se zamyslet nad tím, zda by nebylo možné použít kolokace pro automatizaci postupu.

6. Slovesa, která patří do některých slovesných tříd a k některým vzorům (např. slovesa I. třídy dle vzorů *nést, péct*, II. třídy vzoru *tisknout*) mají uzavřený kmen minulý a kmenotvornou příponu kmene minulého *-l-*. Jak se od nich tvoří jména činitelská na *-tel, -č, -l*? Porovnej, co k tomuto tématu lze najít v mluvnicích (např. MČ 2 a PMČ) a co v korpusech.
7. Sufixem *-árn(a)/-írn(a)* se netvoří jen názvy míst, ale kolokviálně i názvy dějů (např. míst *úlet úletárna*, místo *oblbování oblbovárna*, místo *vybíjení vybíjárna*). Najdi relevantní doklady v korpusech (SYN) a popiš významové i výrazové vlastnosti takto utvořených substantiv.
8. Čeština má volný slovosled, přesto není řazení slov v české větě libovolné. Čím se řídí (jakými pravidly slovosledu) postavení jednotlivých částí složeného slovesného tvaru (vyber nejméně dva typy) v češtině. Popiš, jak získat z korpusu (SYN2010) přehled (frekvenční charakteristiku) jednotlivých slovosledných variant opisného pasiva.